

Обрачунавање и плаћање доприноса за обавезно пензијско и инвалидско осигурање за физичко лице које је оснивач привредног друштва и истовремено запослени код другог послодавца

(Мишљење Министарства финансија, бр. 414-00-85/2010-04 од 14.1.2011. год.)

Према одредби члана 6. став 1. тачка 15) Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање (Сл. гласник РС , бр. 84/04, 61/05, 62/06 и 5/09), као системског закона који уређује доприносе за обавезно социјално осигурање, оснивач, односно члан привредног друштва је осигураник физичко лице које ради у привредном друштву чији је оснивач односно члан, без обзира да ли је са привредним друштвом засновало радни однос. Под радом се, поред радног односа, подразумева и представљање и заступање привредног друштва на основу уписа у регистар надлежног суда, као и обављање пословодствених овлашћења и послова управљања у складу са законом којим се уређује положај привредних друштава.

Сагласно одредбама члана 7. став 1. тач. 1) и 7) Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање, обвезник доприноса за пензијско и инвалидско осигурање је физичко лице запослени, као и оснивач, односно члан привредног друштва.

Одредбом члана 12. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање прописано је да када осигураник остварује приходе по више различитих основа (радни однос, самостална делатност, уговори и др), допринос за обавезно пензијско и инвалидско осигурање обрачунава се и плаћа по свим тим основима, до износа највише годишње основице доприноса, у складу са тим законом, с тим да, изузетно од тога, обавеза обрачунавања и плаћања доприноса за обавезно пензијско и инвалидско осигурање по основу запослења, односно по основу самосталне делатности искључује обавезу плаћања доприноса по основу пољопривредне делатности.

Основица доприноса по основу зараде, за запослене и за послодавце, према одредби члана 13. став 1. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање, је зарада, односно плата и накнада зараде, односно плате у складу са законом који уређује радне односе, општим актом и уговором о раду, односно решењем надлежног органа. Обвезник обрачунавања и плаћања доприноса из основице и на основицу за запослене је послодавац, који је дужан да доприносе обрачуна и уплати истовремено са исплатом зараде, по прописима који важе у моменту исплате тих примања (сагласно члану 51. ст. 1. и 2. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање).

Основица доприноса за осниваче, односно чланове привредног друштва, према одредби члана 23. став 1. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање, је опорезива добит на коју се плаћа порез по закону који уређује порез на добит предузећа. До коначног утврђивања опорезиве добити за текућу годину, оснивачи привредног друштва плаћају месечну аконтацију пореза на добит (став 2. тог члана закона), с тим да, изузетно од ст. 1. и 2. тог члана, за осниваче привредног друштва који су засновали радни однос са привредним друштвом чији су оснивачи, основица доприноса је зарада у складу са чланом 13. тог закона.

У случају кад је основица доприноса на коју се

обрачунавају и плаћају доприноси виша од највише месечне основице доприноса, обрачун и плаћање доприноса врши се на највишу месечну основицу доприноса, сагласно одредби члана 41. став 1. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање. Основица доприноса на коју су обрачунати и плаћени доприноси за одређену календарску годину не може бити виша од највише годишње основице доприноса (члан 43. тог закона). Обвезник доприноса који је сам платио доприносе, односно коме је у његово име и у његову корист плаћен допринос из основице која прелази износ највише годишње основице за календарску годину, сагласно одредби члана 66. став 1. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање, има право на повраћај тако више плаћеног износа доприноса. Право на повраћај утврђује се решењем Пореске управе, на захтев обвезника доприноса који се подноси на прописаном обрасцу (став 2. тог члана закона).

Имајући у виду наведене законске одредбе, у случају када осигураник остварује приходе по више основа (радни однос, самостална делатност, уговори и др), допринос за обавезно пензијско и инвалидско осигурање обрачунава се и плаћа по свим тим основима, до износа највише годишње основице доприноса.

У случају када оснивач привредног друштва који у њему не ради (под радом сматра се представљање и заступање привредног друштва од стране његовог оснивача, односно чланова на основу уписа у регистар надлежног суда, као и обављање пословодствених овлашћења и послова управљања у складу са законом којим се уређује положај привредних друштава, при чему се подразумева да у привредном друштву постоји лице које је у радном односу или се бави пословима заступања тог привредног друштва, односно овлашћено је за пословођење) у смислу одредбе члана 6. став 1. тачка 15) Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање, те не остварује ни накнаду (уговорену накнаду) за свој рад, и који нема својство осигураника самосталних делатности у смислу одредаба закона који уређује пензијско и инвалидско осигурање, Министарство финансија сматра да у том случају оснивач привредног друштва није обвезник плаћања доприноса за обавезно пензијско и инвалидско осигурање по том основу.

Имајући у виду наводе из захтева за мишљење, у вези са питањем да ли се физичко лице оснивач привредног друштва сматра осигураником самосталних делатности сагласно одредби члана 12. Закона о пензијском и инвалидском осигурању (Сл. гласник РС , бр. 34/03 ... и 107/09), Министарство финансија указује да је давање мишљења која су лица обавезно осигурана на пензијско и инвалидско осигурање у делокругу рада Министарства рада и социјалне политике, као ресорно надлежног за давање стручног мишљења о примени одредаба наведеног закона.

Иначе, Министарство финансија наводи да, сагласно начелу фактицитета, Пореска управа у сваком конкретном случају утврђује све чињенице које су од значаја за опредељење пореског третмана прихода које оствари физичко лице, према члану 9. ст. 1. и 2. Закона о пореском поступку и пореској администрацији (Сл. гласник РС , бр. 80/02 ... и 53/10).